

כתובות יד

הבנת המחלוקת במשנתנו

רבי אלעזר	ר' יוחנן	
לדברי המכשיר בה - פוסל בבתה	לדברי המכשיר בה - מכשיר בבתה, לדברי הפוסל בה - פוסל בבתה	
בשלמא איהי אית לה חזקה דכשרות, בתה לית לה חזקה דכשרות		מאי טעמא דר' אלעזר

ר' אלעזר מקשה על ר' יוחנן מברייתא: במה דברים אמורים - בעדות אשה כגופה, אבל עדות אשה בבתה - דברי הכל הולד שתוקי מאי לאו שתוקי ופסול!

תירוץ: לא, שתוקי וכשר

קושי על התירוץ: ומי איכא שתוקי כשר?

תירוץ: אין, כדשמואל, דאמר שמואל: עשרה כהנים עומדים, ופירש אחד מהם ובעל - הולד שתוקי. מאי שתוקי? אילימא שמשתיקין אותו מנכסי אביו, פשיטא, ומי ידעינן אבוא מנו?

אלא שמשתיקין אותו מדין כהונה, דכתיב: (במדבר כ"ה) **וְיִתֵּן יָדָא וְאֶמְרָא אַחֲרָיו כִּרְיַת כְּהוֹת עֹלָם**, מי שזרעו מיוחס אחריו, יצא זה שאין זרעו מיוחס אחריו.

מקרה: ההוא ארוס וארוסתו דאתו לקמיה דרב יוסף, היא אמרה מיניה, והוא אמר אין, מינאי, **פסק:** אמר רב יוסף: למאי ניחוש לה?

1. חדא דהא קא מודה

2. ועוד, הא אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה כרבן גמליאל.

קושי על הפסק: אמר ליה אביי: ובהא כי לא מודה, מכשר רבן גמליאל! והאמר ליה שמואל לרב יהודה: שיננא! הלכה כר"ג, ואת לא תעביד עובדא עד דאיכא רוב כשרין אצלה, והכא רוב פסולין אצלה כי היא ארוסה!

תגובה קושי: וליטעמיד, תקשי לך היא גופא, הלכה ואת לא תעביד עובדא! אלא מאי אית לך למימר? הא לכתחלה, הא דיעבד, והא נמי כדיעבד דמי.

אביי שואל רבא קושי על שיטת ר' יהושע: ומי אמר רבי יהושע אינה נאמנת? ורמינהו: **העיד ר' יהושע ורבי יהודה בן בתירא, על אלמנת עיסה שהיא כשרה לכהונה!** כי מעמידים אותה על חזקתה שהיא כשרה לכהונה

תירוץ: א"ל: הכי השתא, התם - אשה נישאת בודקת ונישאת, הכא - אשה מזנה בודקת ומזנה? **רבא שואל אביי קושי על שיטת רבן גמליאל משנה שממנה הקשה אביי:** דרבי יהושע אדרבי יהושע קשיא, דרבן גמליאל אדרבן גמליאל לא קשיא? והא קתני סיפא, **אמר להן רבן גמליאל: קבלנו עדותכם, אבל מה נעשה שהרי גזר רבן יוחנן בן זכאי שלא להושיב בית דין על כך, שהכהנים שומעין לכם לרחק אבל לא לקרב!**

תירוץ לקושייתו וגם לקושיית אביי מקודם: אלא אמר רבא, דרבן גמליאל אדרבן גמליאל לא קשיא: התם ברי, הכא שמא, דר' יהושע אדר' יהושע נמי לא קשיא: התם חד ספיקא, הכא תרי ספיקי; הלכך לרבן גמליאל, אלים ליה ברי - דאפילו בחד ספיקא נמי מכשיר, וקיל ליה שמא - דאפילו בספק ספיקא נמי פסיל; לרבי יהושע, אלים ליה חד ספיקא - דאפילו בברי נמי פסיל, וקיל ליה ספק ספיקא - דאפילו בשמא נמי מכשיר.

מעוברת	אלמנת עיסה	
כשרה לכהן - ברי	פסולה לכהן - שמא	רבן גמליאל
פסולה לכהן - חד ספיקא	כשרה לכהן - תרי ספיקא	ר' יהושע

	ר"ש בן אלעזר ור"ש בן מנסיא משום ר"מ	רבי מאיר	תנא קמא	
הדעה	כל שנשמע בה ספק חלל, מכירין ישראל ממזרים שביניהם, ואין מכירין חללין שביניהם.	כל שאין בה אחד מכל אלו - משיאין לכהונה	כל שאין בה לא משום ממזרות, ולא משום נתינות, ולא משום עבדי מלכים	
קושי	רישא: ספק חלל - כשר! מסיפא: משמע שספק חלל פסול	היינו תנא קמא!	הא חלל - כשר, מאי שנא הנך? דאורייתא, חלל נמי דאורייתא!	
הבנת הברייתא	ספק חלל כשר אבל שתוק ממזר כשר שתוק חלל פסול הסבר: והאי דשתיק? סבר: ממזר קלא אית ליה אבל ממזר וצווח, חלל ושותק - פסול הסבר: והאי דאשתיק? סבר: מיסתייה דלא מפקי ליה מקהל	שתוק חלל כשר כל השאר פסול הסבר: והא דשתיק? משום דלא איכפת ליה	כולם ששתקו פסול, כולל חלל והכי קאמר ת"ק: איזוהי אלמנת עיסה! כל שאין בה לא שתוק ממזרות, ולא שתוק נתינות, ולא שתוק עבדי מלכים, ולא שתוק חלל	